

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ АДМІНІСТРАЦІЇ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗКОВСЬКОГО
АДМІНІСТРАТИВНО-ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра публічного управління та адміністрування

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

про «Методичні рекомендації щодо вдосконалення соціальної політики
України в контексті європейської інтеграції»

Виконання: магістр спеціалізації
281 Публічне управління та
адміністрування
Бачок А. А.

Голова:

(вчене звання, вчене звання, прізвище та
ініціали)

Критичний:

(вчене звання, вчене звання, прізвище та
ініціали)

Хмельницький - 2023

АНОТАЦІЯ

Робота присвячена вивченню напрямів удосконалення соціальної політики України в умовах європейської інтеграції, аналізу світового та українського досвіду реалізації та реалізації соціальної політики України.

У вступі визначається зміст і практична цінність обраної теми дослідження, основна мета і завдання дослідження, вказуються наукові методи дослідження.

Перша частина присвячена теоретичним аспектам соціальної політики в органах державного управління, а саме визначенню поняття, функції та основної мети соціальної політики та аналізу основних течій соціальної думки в публічній сфері. У другій частині проаналізовано світовий та вітчизняний досвід реалізації соціальної політики в органах державного управління, проаналізовано процес реалізації соціальної політики та соціальних програм у Хмельницькій області (на прикладі військової адміністрації Хмельницького району) та розглянуто досвід зарубіжних країн у розвитку та проведення соціальної політики. У третій частині вказуються можливі шляхи розвитку сучасної соціальної політики України в умовах європейської інтеграції, з цією метою аналізуються основні шляхи вдосконалення системи функціонування соціальної політики та шляхи вдосконалення процесу управління реалізацією. Маніфест на рівні Хмельницького району. Результати узагальнюють результати дослідження.

Ключові слова: соціальна політика, соціальна політика, європейська інтеграція, електронні сервіси, проект, політика.

ANOTATION

The work is devoted to the study of directions for improving the social policy of Ukraine in the conditions of European integration, the analysis of the world and Ukrainian experience in the implementation and implementation of the social policy of Ukraine.

The introduction defines the content and practical value of the chosen research topic, the main goal and task of the research, and the methods of scientific research are indicated.

The first chapter is devoted to the theoretical aspects of social policy in state administration bodies, i.e. definition of the concept, function and main goal of social policy and analysis of the main currents of public opinion in the public sphere. The second chapter analyzes the world and domestic experience of implementing social policy in state administration bodies, the process of implementing social policy and social programs in the Khmelnytskyi region (on the example of the activities of the military administration of the Khmelnytskyi district) and the experience of foreign countries in the development and development of social policy management. . In the third section, the possible ways of development of modern social policy of Ukraine in the conditions of European integration will be indicated, with this aim, the main ways of improving the functioning of the social policy system will be analyzed and ways of improving the process of managing policy implementation at the level of Khmelnytskyi region will be proposed. The results of the study are summarized in the conclusions.

Keywords: social policy, social policy, European integration, electronic services, project, policy.

ЗМІСТ

ВСТУП	55
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА ЗАСТОСУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ	78
1.1 Поняття, функції та основне завдання соціальної політики.....	78
1.2 Основні моделі соціальної політики	1314
СЕКЦІЯ 2 АНАЛІЗ СВІТОВОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ДОСВІДУ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ	2419
2.1 Реалізація соціальної політики 24України в умовах воєнного стану	
242.2 Аналіз процесу соціальної політики та соціальних програм у Хмельницькому районі (на прикладі дій Хмельницької районної військової адміністрації)	Помилка! Закладку не визначено. 27
2.3 Досвід третіх країн у впровадженні соціальної політики відповідно до європейських стандартів	3538
Розділ 3 Розробка пропозицій щодо вдосконалення соціальної політики УКРАЇНИ	4141
3.1 Оцінка соціальної політики України та 41основних шляхів удосконалення системи соціального забезпечення	4141
3.2 Шляхи вдосконалення реалізації соціальної політики на рівні Хмельницького району	4646
ВИСНОВКИ.....	Помилка! Закладку не визначено. 50
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ... Помилка! Закладку не визначено.	53
ДОДАТКИ.....	58

ВХІД

Сенс полягає в тому, що в умовах європейської інтеграції, через які проходить наша країна, і постійних змін в суспільстві, органи державної влади повинні мати можливість переходити на кожну зміну і застосовувати новітні підходи до впровадження та реалізації. Основою турботи держави про громадянина є соціальна політика, яка спрямовує свою діяльність на формування і реформування суспільства і задоволення його потреб. Наразі не на всіх рівнях державного управління ефективно працює соціальна складова нашої держави, яка точно ігнорує показники діяльності держави чи іншого органу державного управління, тому важливо вдосконалити існуючу систему та вдосконалити соціальну політику України.

Питання соціальної політики України в умовах європейської інтеграції вивчається великою кількістю вчених. Серед провідних вчених у цій галузі можна виділити І. Алексеєнка, О. Березовська-Чміль, С. Брегарей, М. Головатим, В. Горбатенко, В. Гошовська, О. Доронін, О. Іванова, Л. Ільчук, Н. Громадська, А. Крупник, Є. Лібанова, М. Михальченко, Т. Семигіна, П. Шевчук та інші. Однак особливу увагу слід приділити питанням, пов'язаним з використанням елементів виконання та впровадження соціальної політики.

Метою роботи є розробка теоретичних аспектів соціальної політики України в контексті європейської інтеграції, аналіз світового та національного досвіду реалізації та реалізації соціальної політики, а також розробка стратегічних орієнтирів реалізації сучасної європейської соціальної політики.

Мета визначає необхідність вирішення наступних завдань:

- охарактеризувати поняття, функції та основне призначення соціальної політики;
- визначення основних засад соціальної політики України;
- проаналізувати процес впровадження та впровадження у Хмельницькому районі (на прикладі дій військової адміністрації Хмельницького району);

- вивчення досвіду зарубіжних країн у реалізації соціальної політики в публічній сфері;
- Визначити основні шляхи вдосконалення системи соціальної політики в Україні;
- запропонувати шляхи вдосконалення процесу соціальної політики на рівні Хмельницького району.

Предметом дослідження є соціальна політика України.

Предметом роботи є реалізація соціальної політики України в умовах європейської інтеграції.

Науковою новизною дослідження є розробка рекомендацій та пропозицій щодо формування та вдосконалення соціальної політики України, і зокрема у військовій адміністрації Хмельницької області.

Методи дослідження. Для вирішення поставлених завдань використовувалися такі методи:

- аналіз (при дослідженні мети і функції соціальної політики);
- статистичні дані (при аналізі стану реалізації та реалізації соціальної політики);
- системний (для цілісного аналізу технологій управління соціальною політикою);
- Історичний метод (при вивченні історії зарубіжного досвіду впровадження соціальної політики).

Інформаційна база дослідження складалася з підручників, монографій, наукових статей, законів України, пов'язаних з предметом дослідження, статистичних досліджень та звітів органів державної влади.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ РЕАЛІЗАЦІЇ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В ДЕРЖАВНОМУ УПРАВЛІННІ

1.1 Поняття, функції та основні завдання соціальної політики

Соціальна політика стосується того, як суспільства в усьому світі задовольняють людські потреби у безпеці, освіті, роботі, здоров'ї та добробуті. Соціальна політика стосується того, як держави та суспільства реагують на глобальні виклики соціальних, демографічних та економічних змін, а також бідності, міграції та глобалізації. Соціальна політика аналізує різні ролі: національних урядів, сім'ї, громадянського суспільства, ринку та міжнародних організацій у наданні послуг і підтримки протягом життєвого шляху від дитинства до старості. Ці послуги та підтримка включають підтримку дітей та сімей, навчання в школах та освіту, оновлення житла та сусідства, збереження доходу та зменшення бідності, підтримку та навчання по безробіттю, пенсії, медичну та соціальну допомогу. Соціальна політика спрямована на виявлення та пошук шляхів зменшення нерівності в доступі до послуг і підтримки між соціальними групами, визначеними соціально-економічним статусом, расовою, етнічною приналежністю, міграційним статусом, статтю, сексуальною орієнтацією, інвалідністю та віком, а також між країнами.

Соціальна політика є, мабуть, найважливішим напрямком державного регулювання економіки, органічною частиною внутрішньої політики держави, спрямованої на забезпечення добробуту і загального розвитку громадян і суспільства в цілому.

Соціальна політика стосується урядових і законодавчих зусиль, спрямованих на впровадження змін на благо суспільства чи певного сегменту суспільства, і в цьому сенсі вона є соціальним втручанням. Існує багато впливів на рівні агресії та насильства в усьому суспільстві, залежно від країни та культури. Наприклад, використання тілесних покарань у вихованні дітей і шкільної дисципліни, насильство в засобах масової інформації (телебачення та

кіно), а також соціальні практики, які дозволяють або сприяють насильству (наприклад, наявність зброї), впливають на агресивну та антисоціальну поведінку дітей.

Розвиток, прогрес будь-якого суспільства неможливі без активізації людської діяльності, головної теми такого прогресу. Цій активізації сприяють багато факторів, але визначальними були і залишаються соціальна політика, її визначеність, ступінь розвитку та ефективність реалізації.

Феномен «соціальної політики» не має більш-менш консолідованого визначення в сучасній науці, в тому числі і вітчизняній. Його часто прирівнюють до «соціальної сфери», «гуманітарної політики» і навіть «соціальної роботи», хоча має важливі відмінності і особливості. 41].

Серед безлічі відомих визначень найбільш поширеним і ефективним є наступне: «Соціальна політика - це діяльність держави, спрямована на управління розвитком соціальної сфери громади, спрямована на задоволення інтересів і потреб населення».

Поняття «соціальна сфера» було введено в ужиток ще за радянських часів і ґрунтувалося на тому, що така сфера була визначена і зараз досить часто визначається як сукупність суспільних відносин і норм, які активно впливають на різні дії людей. Більш того, помилково вважається, що соціальна сфера об'єднує непродуктивні галузі.

Тому закономірно, що соціальна сфера в Україні має фінансуватися за залишковим принципом, що в корені невірно. І ось чому. Не виробляючи матеріальних цінностей, соціальна сфера опосередковано і досить ефективно впливає на виробництво таких цінностей. Адже для продуктивної праці людині потрібні знання, професійне навчання, належні умови для медичного обслуговування, оздоровлення та відпочинку.

Добре, що в сучасній Україні соціальна політика все більше визнається і практикується як важливий елемент економічної стратегії побудови державності, повністю відповідає міжнародним стандартам. Це природно, оскільки вирішення корінних соціальних проблем є неодмінною умовою

стратегії століття і сталого розвитку супутньої людини, суспільства в цілому. У контексті визначеної в Україні нормативно-правової бази, яка лежить в основі соціальної політики, вона поступово вдосконалюється, наближаючись до міжнародних стандартів, зокрема європейських.

До основних завдань соціальної політики, незалежно від сутності, характеру і особливостей суспільства, можна віднести підвищення добробуту, поліпшення умов праці і побуту людей; гарантування принципу соціальної справедливості в усіх сферах суспільних відносин; конвергенція класів, соціальних груп і соціальних верств; Поліпшення національних відносин[2]. 12].

Соціальна політика як складне і багатогранне явище регулює в першу чергу відносини, які виникають між членами суспільства в процесі задоволення їх найрізноманітніших потреб. Вона охоплює всі сфери людської діяльності: працю, побут, культуру, відпочинок.

Соціальна політика регулює відносини між суспільством і індивідом насамперед шляхом упорядкування відносин між суспільством і соціальними групами. Важливим принципом соціальної політики було і залишається управління інтересами і через інтереси народу. Тому робочі поняття «соціальна політика по відношенню до молоді», «соціальна політика по відношенню до дітей, жіночність, сім'я» часто використовуються як своєрідні і самостійні.

Соціальна політика має свої елементи, найважливішими з яких є соціальне забезпечення, соціальне управління, соціальна робота і соціальний захист.

Серед напрямів дії і реалізації соціальної політики можна виділити фактично два основних: соціал-демократичний і ліберальний, кожен з яких має відповідний характер, мету, зміст, специфіку і основу практичної реалізації. 11].

Цінність соціальної політики визначає її вплив на процеси відтворення праці, підвищення продуктивності праці, рівня освіти і кваліфікації трудових ресурсів, рівня науково-технічного розвитку продуктивних сил, культурного і духовного життя суспільства. Соціальна політика, спрямована на поліпшення

умов життя і праці, розвиток фізичної культури і спорту, знижує захворюваність і тим самим значно знижує економічні втрати у виробництві.

В результаті розвитку соціальних систем, таких як гастрономія, дошкільна освіта, частина населення звільняється від сімейної сфери, збільшується зайнятість у суспільному виробництві. Наукове і наукове забезпечення, які визначають перспективи економічного розвитку країни в епоху НТП, також є частиною соціальної сфери, а їх розвиток і ефективність регулюються в рамках соціальної політики.

Соціальна сфера не тільки регулює процеси зайнятості населення, а й забезпечує робочими місцями мільйони людей в країні. Галузі соціального комплексу, такі як охорона здоров'я, освіта, торгівля, житлово-комунальне та інше господарство, забезпечують зайнятість до 20 відсотків працездатного населення, а в економічно розвинених країнах в сфері послуг зайнято до 70 відсотків всіх працівників.

Якість соціальної сфери важливо не тільки через її величезного впливу на економіку, її головна мета - задоволення матеріальних, культурних і духовних потреб з метою цілісного і гармонійного формування розвинених членів суспільства. Це стратегічна і вища мета розвитку будь-якого сімейного стану [4]. 67].

Основними завданнями соціальної політики держави є:

Гармонізація соціальних відносин, узгодження інтересів і потреб різних груп населення з довгостроковими інтересами суспільства, стабілізація соціально-політичної системи.

Створення умов для поліпшення матеріального добробуту громадян, створення економічних стимулів для участі в суспільному виробництві, забезпечення рівних соціальних можливостей з метою досягнення нормального рівня життя.

Забезпечити соціальний захист усіх громадян та їх основні соціально-економічні права, гарантовані державою, включаючи підтримку малозабезпечених та погано захищених груп населення.

Забезпечення раціональної зайнятості громадян.

Знизити рівень криміналізації в суспільстві.

Розвиток галузей соціального комплексу: освіти, охорони здоров'я, науки, культури, житлово-комунального господарства.

Забезпечення екологічної стабільності країни. [5]. 112].

Соціальні суперечки є найважливішою сферою діяльності будь-якої країни і накопичений чималий досвід в цій сфері. Сучасні моделі соціальної політики розрізняються за ступенем втручання держави в соціально-економічну сферу суспільства і ступенем соціального захисту громадян, забезпеченості свободою соціального вибору в різних верствах населення і впливом соціальних процесів на економічний розвиток країни.

Економісти сформулювали і інші визначення поняття соціальної політики, наприклад, як сукупності державних заходів, спрямованих на справедливий перерозподіл національного доходу з метою підвищення якості і рівня життя населення. Строго кажучи, соціальною політикою вважається субсидована політика, спрямована на соціальний захист тільки певної групи людей, т. Е. Соціальних і вразливих верств населення [6, с. 43].

Ці визначення відрізняються один від одного різними підходами до розуміння сутності, суб'єктів і об'єктів соціальної політики. Політичний аспект у визначенні цього поняття додає Е. І. Голостова, згідно з яким соціальна політика - це також система заходів, що вживаються державними структурами, громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування і виробничими колективами; Ця система спрямована на досягнення соціальних цілей і результатів, пов'язаних з підвищенням суспільного добробуту, поліпшенням якості життя людей і гарантією соціально-політичної стабільності, соціального партнерства в суспільстві [7, с. 14].

Не можна погодитися з точкою зору вченого на роль соціальних партнерств, оскільки їх слід розглядати як засіб досягнення соціальних цілей і результатів, а не як самоціль або результат реалізації системи заходів, згаданих у визначенні поняття соціальної політики. І. П. Шевчук розуміє соціальну

політику як багатовимірну систему програм, послуг і заходів (управління, регулювання і саморегуляції), спрямованих на соціальну сферу. Це визначення підкреслює характер програм, послуг і заходів, а також сферу соціальної політики [8, с. 13].

Політологи також пропонують розглядати соціальну політику в строгому і широкому сенсі. Соціальна політика *sensu stricto* - це система заходів, спрямованих на забезпечення добробуту громадян, вирішення проблем так званої Великої п'ятірки, а саме соціального забезпечення, житлових програм, охорони здоров'я, освіти та соціальної допомоги, реабілітаційних послуг. Соціальна політика в широкому розумінні - це регулювання соціальної сфери, суспільних відносин з метою встановлення оптимального функціонування соціальної системи в цілому, створення умов для задоволення соціальних інтересів людей, їх загального розвитку [9, с. 9].

Науковці також звертають увагу на те, що важливість завдань, цілей, проектів і програм у сфері суспільного життя суспільства, підкріплених коштами державного бюджету, є необхідною умовою проведення сильної соціальної політики держави. У соціології соціальна політика визначається як діяльність суспільства і держави, спрямована на розвиток соціальної сфери, підвищення добробуту людей, поліпшення умов життя; як принципи і види соціальних дій, якими керуються і регулюються відносини між індивідами, групами, спільнотами, соціальними інститутами, визначають розподіл ресурсів і рівень добробуту суспільства; як політика, основним завданням якої є забезпечення можливості державотворення для всіх окремих осіб і сімей, нормальних умов життя і розвитку [10, с. 282].

При цьому соціальна сфера широко розглядається деякими вченими як сукупність всіх галузей соціальної діяльності, метою якої є реалізація соціальної захищеності суспільства, що сумнівно. На думку П. І. Шевчука, соціальна політика охоплює всі сфери життя людини, особливо виробничу, соціальну, політичну, духовну, а також регулює відносини між суспільством, громадою, громадою, людиною в кожній з цих сфер і сфер його взаємодії [11, с. 13].

Складається враження, що соціальна політика не може охопити всі сфери (людської) соціальної діяльності (або всі сфери людської діяльності). Це визначення занадто широке і не дозволяє чітко зрозуміти суть соціальної політики.

У сучасній юридичній літературі соціальною політикою держави вважається складна багатофункціональна і багаторівнева система, здатна гарантувати економічний і соціальний розвиток країни шляхом активізації трудових ресурсів і максимальної реалізації її інноваційного потенціалу [12, с. 22].

1.2 Основні моделі соціальної політики

Однією з найважливіших конституційних рис Української держави є її характеристика як держави загального добробуту. Поняття «держави загального добробуту» або «держави загального добробуту» використовується в Західній Європі з кінця 40-х років минулого століття. Найважливішою особливістю даного типу держави є високий рівень соціальної захищеності та соціальної захищеності її громадян. Досягнення цього рівня можливе завдяки ефективній соціальній політиці.

У формуванні та реалізації соціальної політики беруть участь багато суб'єктів, діяльність яких визначається конкретними соціальними інтересами і здійснюється на основі певної політичної бази. Це органи державної влади, органи місцевого самоврядування, громадські організації, громадські об'єднання. Тобто в залежності від того, хто ініціює і встановлює ці відносини і здійснює відповідні заходи, розрізняють види соціальної політики: державну, регіональну, корпоративну. Головною дійовою особою реалізації соціальної політики в сучасному світі є держава, яка визначає її загальні принципи, завдання, пріоритети, нормативну базу і проводить безпосередню роботу з її реалізації [13]. 56].

Соціальна політика держави - це дії держави в соціальній сфері, що переслідують конкретні цілі, пов'язані з конкретними історичними обставинами, підкріплені необхідними організаційно-пропагандистськими зусиллями, фінансовими засобами і спрямовані на досягнення певних основних соціальних наслідків.

Хоча держава є основною темою соціальної політики, поряд з нею активну роль у соціальній політиці відіграють і інші недержавні суб'єкти, зокрема профспілки та політичні партії. Основними показниками ефективності соціальної політики є рівні добробуту, освіти, громадського здоров'я, соціальної стабільності, конструктивної спроможності та соціальних відносин [14]. 88]

Важливе місце в досягненні цієї мети займає стратегія соціальної політики, яка є своєрідним планом вирішення соціальних проблем країни на кожному конкретному історичному етапі. У демократичному суспільстві плюралізм ідеологій і наявність різних суб'єктів призводять до різних цілей і різних стратегіям соціальної політики. Кожна стратегія є невід'ємною частиною певної ідеології та порядку денного соціального розвитку.

З огляду на багатовекторність соціальної політики в процесі реалізації, важливо враховувати всі її напрямки, не захоплюючись і не ігноруючи інших. Ефективність реалізації соціальної політики на кожному рівні більше залежить

від стану економіки, наявності необхідних коштів для соціальних програм за рахунок держави, органів місцевого самоврядування, підприємств і спонсорів[15]. 67].

У процесі передачі України до держави загального добробуту важливим є вдосконалення соціальної політики та соціальної стратегії, вмиле та доцільне використання міжнародного досвіду у цій сфері з урахуванням менталітету українського суспільства.

У зарубіжній соціальній практиці широке визнання отримали три запропоновані моделі держави загального добробуту, а отже, і соціальної політики : ліберальна, континентальна європейська і скандинавська.

Ця класифікація заснована на принципах доступності, охоплення і перерозподілу доходів в системах соціального забезпечення. Важливим було також з'ясування ролі та сфери впливу політичних сил на ці процеси[16]. 115].

Ліберальна модель соціальної політики.

Вона заснована на наявності в суспільній свідомості віри в нормативні можливості ринку і на розвинену систему приватної любові. Її формування відбувалося в умовах панування приватної власності, ринкових відносин і під впливом ліберальної трудової етики. Ця модель була широко розроблена в Австралії, США, Канаді, Великобританії та Японії. Основними умовами функціонування ліберальної моделі були мінімальне втручання держави в ринкові відносини і обмежене застосування заходів державного регулювання. У валовому внутрішньому продукті державний сектор економіки володіє лише невеликою часткою. Тому домінуючу роль в соціальній сфері відіграють не державні органи, а приватні благодійні організації, створені з різних причин: етнічних, релігійних або інших. Ця модель передбачає відповідальність держави за соціальний захист лише для найбільш вразливих верств населення. Інші громадяни повинні утримувати себе. Тобто в соціальних питаннях, зокрема, в забезпеченні свого добробуту, перевага віддається не державі, а особистим зусиллям кожного громадянина.

В рамках цієї моделі соціальна підтримка громадян надходить за рахунок розвинених систем страхування і з мінімальним втручанням держави, а проблеми, що виникають між роботодавцями і контракторами в сфері соціального захисту, в основному вирішуються через профспілки.

Ліберальна модель характеризується наданням конкретної соціальної допомоги найбільш вразливим верствам населення при одночасному посиленні страхового принципу фінансування соціальних програм, а також зростанням ролі особистих коштів в оплаті соціальних послуг. Держава фінансує з бюджету тільки ті послуги, які входять в перелік мінімальних гарантій. Фінансова допомога буде адресною і буде надана тільки при наявності для цього необхідних і обґрунтованих причин [17]. 25].

З метою реалізації і належного функціонування цієї моделі в сфері виробничих відносин повинні бути створені максимальні умови для розвитку господарської діяльності. Роботодавці не обмежуються прийняттям самостійних рішень, що стосуються розвитку і реструктуризації виробництва, в тому числі і звільнення співробітників.

Причому однією з варіацій цієї моделі соціальної політики, яка давно використовується і обґрунтовується в розвинених країнах світу, є неоліберальна модель. Вона заснована на основних принципах британської соціальної політики, розроблених і реалізованих при британських консервативних урядах, особливо прем'єр-міністра Маргарет Тетчер і її наступника лейбористів Тоні Блера. Суть соціальної політики Маргарет Тетчер полягала в максимальному перенесенні торгівлі зі значним скороченням державних витрат в соціальній сфері (охорона здоров'я, освіта, житло, соціальне забезпечення). З цією метою урядом було проведено роздержавлення, приватизацію та створення ринку соціальних послуг, за участю громадських організацій на підставі договору про їх надання. Однак унітарний характер Великобританії не дозволив державі повністю втратити вплив в соціальній сфері. Причому основні принципи державної політики в кінцевому рахунку визначалися державою [18]. 41].

Ліберальна модель повністю відповідає своїй головній меті в умовах стабільності або економічного відновлення. Однак вона недостатньо ефективна в умовах кризи, спаду або вимушеного скорочення виробництва, що супроводжується неминучим скороченням соціальних програм, що призводить до значного погіршення становища багатьох соціальних груп, особливо жінок, молодих і старих.

Тому суть ліберальної політики полягає в тому, щоб знизити роль держави у вирішенні соціальних проблем громадян, надавши їм якомога більше свободи у самостійному їх вирішенні. Характерно, що така соціальна політика можлива при повній відсутності або слабкості політичних сил лівих або їх представників в структурах влади, оскільки основними її гаслами є соціальний захист населення від можливих соціальних потрясінь і підвищення ролі держави в цьому питанні.

Європейська континентальна (**консервативна**) модель.

Вона реалізується в країнах із соціально орієнтованою ринковою економікою, зокрема в Німеччині, Австрії, Італії, Франції, Нідерландах, характерна залежність від правового регулювання системи соціального забезпечення. Вперше ця модель була розроблена в кінці 40-х років. Християнсько-демократична партія Німеччини, деталізована в так званих Дюссельдорфських принципах, які включали «природне право на працю», «соціальне забезпечення як основу соціального забезпечення» і «соціальне страхування відповідно до доведеної потребив державних коштах на соціальне забезпечення» [19]. 99].

Дана модель заснована на об'єднанні зусиль для вирішення соціальних проблем, коли відповідальність індивідуального підприємця замінюється системою обов'язкової колективної відповідальності під контролем держави. Модель передбачає наявність корпоративної системи соціального захисту на підприємствах. Уряд буде використовувати соціальне партнерство як механізм узгодження інтересів найманих працівників і роботодавців, інструмент

регулювання класової боротьби з метою підвищення рівня соціальної захищеності зайнятого населення.

Ця модель є необхідною умовою високоорганізованого суспільства і є результатом політичної відданості суспільства принципам добробуту. Вид діяльності поєднує в собі кілька особливостей: чітке розшарування як в доході, так і в соціальному статусі. [20]. 60].

Позиція держави тут значно сильніша; бюджетні відрахування на соціальні заходи приблизно дорівнюють страховим внескам працівників і роботодавців; Основні канали перерозподілу знаходяться в руках держави або під його контролем. При цьому держава намагається віддати пріоритет системі страхового захисту. З цієї причини розмір соціальної допомоги пропорційний доходу від роботи і розміру відрахувань на страхові виплати. Німеччина, наприклад, витрачає значні кошти на соціальні програми. Якщо в 1960 р. частка витрат на ці цілі становила 20,4% ВВП, то в 1981 р. вона сягала 29,2% від вартості однієї сотки [21]. 55].

Однак в умовах економічних потрясінь значно скорочуються витрати на соціальні програми.

Відмінною рисою континентально-європейської моделі є «самоврядування» страхових контор, якими спільно керують впливові роботодавці і профспілки, що представляють інтереси найманих працівників. Розмір гарантованої допомоги по безробіттю залежить від стажу, а умови - від часу сплати страхових внесків, їх розміру і віку працівника. У багатьох країнах збільшилася тривалість допомоги по безробіттю для людей старше 50 років.

Скандинавська модель.

Основна роль в соціальному захисті населення відводиться державі і надає базову підтримку всім громадянам країни з державного і місцевих бюджетів, створених за рахунок податків. На відміну від ліберальної моделі, в якій кожен піклується про власний добробут і безпеку, ця модель соціальної політики базується на концепції «солідарності», в якій соціальний захист розглядається як справа суспільства в цілому, а не окремих осіб. Саме тому його часто називають

солідарністю. Ця модель знайшла практичне втілення в країнах Північної Європи: Швеції, Норвегії, Фінляндії, Данії, а також в Нідерландах і Швейцарії.

Соціал-демократична модель базується на таких принципах соціального захисту : всі люди мають однакову цінність, незалежно від віку і продуктивності, суспільство не може відмовитися від «слабких» елементів і повинно створювати для них умови і надавати їм можливості для задоволення своїх потреб; соціальні послуги і послуги надаються на добровільних засадах. При відсутності добровільності держава може вдаватися до примусових методів; соціальний захист повинен бути комплексним і постійним і охоплювати всі сфери життя людини; Соціальний захист повинен бути гнучким, доступним і здатним вирівняти соціальні можливості для всіх груп населення.

Такий підхід допомагає закрити розрив у соціальних можливостях як для «слабких» груп, так і для суспільства в цілому. Зокрема, всі повинні мати рівні можливості з точки зору освіти, кваліфікації та оплачуваної роботи, тобто стати нормальним і незалежним членом суспільства.

Пріоритетними завданнями державної соціальної політики вважаються загальна зайнятість і вирівнювання доходів населення і пом'якшення розшарування суспільства за рівнем доходів. Розвинений державний сектор економіки служить основою для фінансування соціальної сфери, зміцненню якої сприяє високий рівень оподаткування. Частка державних витрат у ВВП становить 66% у Швеції, 61% у Данії та 56% у Фінляндії. 195].

Велика частина цих витрат використовується для задоволення соціальних потреб населення. Досить значну частину складають трансфертні платежі, за рахунок яких відбувається перерозподіл вітчизняного продукту на користь менш забезпечених верств населення. Головною особливістю цієї моделі є популяризація соціального захисту населення як гарантованого державою права всіх громадян.

Ця модель відіграє велику роль для держави в соціалізації доходів і національних механізмах соціального управління. Держава гарантує високий рівень якості та доступності соціальних послуг.

Скандинавський тип держави загального добробуту характеризується універсалізмом і перерозподілом доходів за рахунок прогресивної системи оподаткування населення. Ця модель заснована на системі соціального забезпечення з деякими відрахуваннями з внесків працівників і роботодавців. Боротьба з бідністю йде пліч-о-пліч із підтриманням високого рівня життя всіх громадян[23]. 100].

Економічною основою цієї моделі є ефективне виробництво, повна зайнятість, міцні об'єднання роботодавців і профспілок, договірні відносини між ними, які контролюються державою, високий рівень перерозподілу суспільного продукту. Соціальна політика фінансується державою з бюджетних ресурсів (через податкову систему). Держава забезпечує реалізацію гарантованих прав і заходів соціального захисту та несе відповідальність за активне функціонування різних недержавних соціальних служб. Це можливо при наявності сильного і децентралізованого управління.

У країнах, де використовується дана модель соціальної політики, податки в цілому досить високі, носять непрямий характер і пов'язані з роздрібним продажем товарів і послуг населенню. Дохід оподатковується за прогресивною шкалою. При цьому прибуткова прогресія досить значна, тому шведські підприємці, щоб уникнути податкових надходжень, часто вдаються до реєстрації своїх компаній в Європі. Найбільш популярною була шведська доктрина держави загального добробуту. Вона підносить турботу держави про своїх громадян в ранг національного культу, обіцяючи забезпечити їм безпеку, надійність і захист в надзвичайних ситуаціях. Громадяни незалежні від родичів або благодійних організацій, а тим більше від ринку. Держава піклується про людину протягом усього її життя[24]. 40].

Шведська модель характеризується: регулюванням трудових відносин на національному рівні (встановлення тарифів, колективних договорів); здійснення соціальної політики, яка гарантує, що населення не буде максимально різноманітним за рівнем доходів; зосередження політики зайнятості на мінімізації безробіття, зокрема шляхом перекваліфікації працівників; Розвиток

індустріальної демократії. Діяльність в кожній з позначених областей дала вражаючі результати.

Реалізуючи основну ідею шведської моделі національної солідарності, уряд не тільки забезпечує рівний захист інтересів всіх членів суспільства, а й прагне забезпечити добробут конкретних верств населення. Активна перерозподільна політика в країнах Північної Європи вирішила проблеми бідності, але не змогла повною мірою вирішити проблеми соціально вразливих верств населення.

В результаті впровадження принципу адекватного захисту соціальних прав громадян рівень витрат на соціальний захист досить високий, що дозволяє досягти його ефективності і підтримати велику кількість прихильників соціал-демократичної моделі. Іншими характерними рисами цієї моделі є розвинена система індустріальної демократії, регулювання трудових відносин на національному рівні, а не на рівні окремих компаній або галузей, використання доступних засобів для мінімізації рівня безробіття [25]. 82].

Для досягнення цих цілей в 1977 році Швеція реорганізувала соціальний відділ і сформулювала завдання соціального обслуговування досить широкими, але специфічними і зрозумілими населенню. Вони охоплюють чотири загальні сфери: гарантії доходу; екологічні та сервісні заходи; Турбота і охорона робочого середовища. За кожне з цих напрямків вона відповідає за конкретний соціальний інститут [26]. 144].

Розробка і реалізація такої моделі соціальної політики можлива в політичній системі, в якій на уряд багато в чому впливає робітничий клас і соціал-демократичні партії. Така модель значно знижує рівень політичного протистояння в суспільстві і створює основу для миру і спокою в державі.

Три маркованих моделі не зустрічаються ніде в світі в чистому вигляді, представляючи собою «ідеальні типи» держави загального добробуту, кожна з яких має свої переваги і недоліки. На практиці можна спостерігати поєднання елементів ліберальної, корпоративної та соціал-демократичної моделей з явним переважанням рис однієї з них.

У Канаді, наприклад, поряд зі страховою пенсією існує так звана «народна» пенсія. Аналогічна пенсія була введена в Австралії. У США, крім Фонду соціального страхування, виплачується безліч допомог. Існує щонайменше 100 програм фінансової допомоги (багато з яких є короткостроковими; вони замінюються іншими після кінцевого терміну), які відрізняються за масштабом, виборчими критеріями, джерелами фінансування та цілями. Більшість з них проводяться під егідою п'яти федеральних міністерств, а також Комітету економічних можливостей, Управління у справах ветеранів, Ради з пенсійного забезпечення залізниці та Комісії з питань державної служби. Крім того, багато програм діють окремо, не створюючи збалансованої і організованої системи, в результаті чого вони не охоплюють досить великі групи людей, які потребують матеріальної допомоги, в тому числі і бажаючих працювати без роботи, для яких встановлено досить скромний розмір пільг і компенсацій. При цьому такі програми виховують до певної міри соціальну залежність серед афро-азіатського і латиноамериканського населення: виникли цілі групи, які практично не працювали протягом одного дня для суспільства протягом двох-трьох поколінь [27]. 65].

Ще одним істотним недоліком цих програм є негативний вплив на сімейні відносини: вони часто виливаються в розлучення, розставання батьків, так як отримання матеріальної допомоги залежить від сімейного стану.

На жаль, в Україні соціальна політика наразі аморфна і суперечлива. Через відсутність чітко визначеної концепції, стратегії та пріоритетів, необхідної економічної бази, надмірну політизацію українського суспільства багато соціальних програм є популістськими, декларативними. Розробка з урахуванням світового досвіду концепції держави загального добробуту, на основі якої можна розробити систему соціального захисту та вдосконалити соціальну політику, має наблизити Україну до європейських стандартів стабільного суспільного розвитку.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СВІТОВОГО ТА НАЦІОНАЛЬНОГО ДОСВІДУ РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

2.1 Аналіз реалізації соціальної політики України в умовах воєнного стану

Одним із головних завдань Міністерства соціальної політики та соціального захисту є надання нашим громадянам своєчасної, доступної та якісної підтримки, побудова системи надання соціальних послуг та впровадження соціальної роботи, наближеної до кращих європейських практик.

Вторгнення в наші масштаби з боку Російської Федерації, введення воєнного стану в Україні стало великим викликом для системи.

Суть соціальних послуг полягає в тому, що вони надаються людям, які потрапили в біду і не можуть впоратися самостійно.

Збиток, в тому числі психологічний, матеріальний, фізичний, заподіяний війнами, війною, тимчасовою зайнятістю, є одним з факторів, які негативно впливають на життя людини, сім'ї, особливо сім'ї з дітьми, тому сьогодні більшість наших громадян потребують допомоги соціальних працівників.

Організувати роботу в мирний час і зрозуміти, що соціальна робота і надання соціальних послуг - це професійна діяльність, і тут, як і в медицині, головне не нашкодити, ми підходимо дуже обережно до прийняття рішень про надання соціальних послуг, ретельно вивчаємо ситуацію кожної людини, його проблеми і здібності, тісно співпрацювали з людиною, максимально залучаючи його до вирішення власних проблем, працювали в довірливих відносинах з особою[28]. 16].

Надання соціальних послуг регулюється Законом України «Про соціальні послуги», де зазначено, що надання соціальних послуг здійснюється шляхом проведення справи, що охоплює низку етапів (аналіз попиту, оцінка потреб, визначення середньомісячного доходу заявника, прийняття рішення, розробка індивідуального плану, укладення договору, виконання договору, подальше виконання) і займає до 10 робочих днів.

Рішення про надання соціальних послуг приймаються структурними підрозділами соціального захисту населення виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, а також обласними державними адміністраціями з надання стаціонарної допомоги. Крім того, виконавчі органи міських, міських і сільських рад можуть приймати рішення про призначення і виплату допомоги тим, хто піклується про свою сім'ю.

Надання соціальних послуг здійснюється за рахунок коштів місцевих бюджетів.

Це довгий алгоритм дій, на який ми не встигаємо під час воєнного стану.

Сьогодні кожен день, кожна година можуть стати вирішальними для життя і здоров'я людини.

Наприклад, вдома залишилися одні люди похилого віку, родичі яких виїхали у відносно безпечні райони, внаслідок чого ці громадяни потребували допомоги наших співробітників. Тому при організації роботи з надання соціальних послуг в умовах воєнного стану Мінсоцполітики рекомендувало органам місцевого самоврядування діяти відповідно до механізму невідкладного надання соціальних послуг (кризових), особливо для громадян на територіях бойових дій та внутрішньо переміщених осіб. Така організація роботи повинна забезпечувати своєчасне прийняття протягом одного дня рішення про надання соціальних послуг.

Крім того, рекомендується місцевим органам влади делегувати при необхідності рішення про надання соціальних послуг безпосередньо надавачам послуг, що також дотримується термінів надання допомоги [29]. 55].

Звичайно, в майбутньому надавачі соціальних послуг будуть звітувати про надані ними соціальні послуги. З цією метою міністерство розробило відповідну форму закону, яка буде описувати ситуацію, в якій опинилася людина, основні проблемні питання, в яких вона потребує допомоги, соціальні послуги, які йому потрібні і які їй надаються, і період надання цих послуг.

Наразі, згідно із зауваженнями Мін'юсту, наказ Мінсоцполітики від 18.04.2022 № 135 «Про затвердження форми закону про надання соціальних

послуг дорослій людині як невідкладної (кризової)» доопрацьовується відповідно до зауважень Мін'юсту, після чого закон буде повторно подано на державну реєстрацію [30, ФОТ. 8].

Згідно з механізмом, терміново (кризовими) можуть бути різні соціальні послуги: домашній і лікарняний догляд, житло, консультування, соціальна підтримка сімей з дітьми, негрошовий догляд та інші.

Також уряд спростив порядок прийняття рішень щодо надання соціальних послуг з надання госпітальної допомоги, що надається населенням, шкіл соціального захисту, відділень госпіталізації територіальних центрів соціального захисту населення (надання соціальних послуг) або центрів надання соціальних послуг.

В даний час приймається рішення з питання громадянина, і після приміщення в установу співробітники допомагають при необхідності відновити документи, що засвідчують особу, і вирішити інші людські проблеми. Але головне, що людина має притулок, задовольнив основні базові потреби (їжа, вода, одяг), надається і надається допомога, надається психологічна підтримка.

Сьогодні за спрощеною процедурою в інтернатах проживає близько 4 000 чоловік. Чол.[32]. 99].

Водночас 26 квітня 2022 року Президент України Володимир Зеленський підписав Закон України, ухвалений Верховною Радою України 14 квітня 2022 року, «Про внесення змін до деяких законів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях».

Ухваленим законом внесено зміни до законів України «Про соціальні послуги», «Про правовий режим воєнного стану», зокрема:

Середньомісячний дохід громадян визначається з урахуванням кварталу, що передує місяцю звернення, а не останніх шести місяців, як очікувалося. Це дасть можливість запровадити електронний обмін даними, зокрема з ДПС, про доходи громадян;

розширює повноваження обласних адміністрацій, Київської міської державної влади, виконавчих органів сільських, селищних, міських рад, надаючи їм можливість визначати деталі прийняття рішення про надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану на території України;

зазначено, що ведення справи не використовується для прийняття рішення про надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану на території України і що соціальні послуги надаються терміново (кризово). Це дасть йому можливість протягом доби приймати рішення про надання соціальних послуг виходячи з попиту або попиту на послуги та розробляти проект закону про надання цих послуг; право приймати рішення про невідкладне надання соціальних (кризових) послуг належить безпосередньо надавачам соціальних послуг, що забезпечить негайну допомогу фізичним особам;

Встановлено, що особи, які постраждали внаслідок пожеж, стихійного лиха, катастроф, воєнних дій, терористичних актів, збройних конфліктів, тимчасової роботи, отримують усі соціальні послуги безоплатно;

встановлено, що соціальні послуги, що надаються під час воєнного стану в Україні або на окремих її територіях за державною/міською формою, що належать надавачам соціальних послуг (притулок, допомога, допоміжне проживання, натуральна допомога, транспортні послуги тощо), особам з числа внутрішньо переміщених осіб за новим місцем проживання/перебування, які опинилися у складних життєвих обставинах внаслідок шкоди, завданої бойовими діями, терористичні акти, збройні конфлікти, тимчасова окупація, що фінансуються в порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України;

Розширюються повноваження військової адміністрації у сфері управління надавачами соціальних послуг та організації надання ними соціальних послуг[33]. 70].

Реалізація прийнятого закону дасть можливість забезпечити швидке надання соціальних послуг особам/сім'ям, які постраждали в умовах введення

надзвичайного або воєнного стану на території України з метою збереження їх життя та здоров'я.

Мінсоцполітики здійснює заходи, спрямовані на якнайшвидше узгодження нормативно-правових актів з прийнятим актом.

Постанова Кабінету Міністрів України від 07.05.2022 № 560 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо надання соціальних послуг у разі введення надзвичайного або воєнного стану в Україні або окремих її місцевостях» регулює питання надання соціальних послуг особам, які перебувають у складній життєвій ситуації, терміново (кризовому во) в умовах воєнного стану [34, с. 1. 34].

У згаданій постанові також зазначено, що громадяни, які перебувають у складній життєвій ситуації під час воєнного стану, зможуть скористатися необхідними соціальними виплатами, у тому числі стаціонарним або притулковим доглядом, лише на вимогу, а відповідні рішення будуть прийняті уповноваженими органами або надавачами послуг протягом 1 дня.

Згідно з Постановою № 560, під час воєнного або надзвичайного стану в терміновому порядку можуть надаватися такі соціальні (кризові) послуги:

- інформаційні, консультаційні, телефонні консультації в кризових ситуаціях,
- дитячий садок, нічний гуртожиток, короткострокове проживання;
- екстрене (кризове) втручання,
- представництво інтересів,
- надання допомоги в проживанні людям похилого віку та інвалідам, бездомним особам,
- соціальна підтримка сімей або людей, які опинилися в складній життєвій ситуації,
- домашній догляд, лікарняний догляд, креш, денний догляд за дітьми-інвалідами, паліативна допомога,
- соціально-психологічна реабілітація,
- допомога в натуральній формі,

- сурдопереклад,
- Транспортні послуги.

При відсутності необхідних документів для їх отримання досить лише одного документа:

- вимоги від особи (у випадку осіб, придатних до роботи, та осіб, цивільна дієздатність яких обмежена);
- заяви про законне представництво (для недієздатних осіб, призначених опікунами);
- повідомлення особи уповноваженому контролюючому органу (для недієздатних осіб, які не мають законного представника).

Заяву на отримання соціальних послуг можна подати на адресу:

установа соціального захисту з дозволом за місцем подання заяви незалежно від заявленого/зареєстрованого місця проживання (перебування) особи, яка потребує соціальної допомоги,

- безпосередньо до надавача соціальних послуг.

Рішення про невідкладне надання послуг (криза) приймається негайно уповноваженим органом або надавачем соціальних послуг і протягом одного дня гарантується його надання.

При цьому надавач соціальних послуг вживає заходів щодо відновлення паспорта або іншого документа, що підтверджує особу особи. Після закінчення воєнного стану особа, яка протягом одного місяця подала заяву, надає уповноваженому органу необхідні документи для прийняття рішення про надання соціальних виплат, які раніше не були подані [35]. 47].

З метою збільшення можливостей користування соціальними послугами у воєнний час спрощено критерії діяльності надавачів соціальних послуг під час воєнного або надзвичайного стану. Зокрема, ними можуть бути працівники та волонтери, які не мають документів, що підтверджують їх професійний рівень у наданні послуг. Крім того, не буде враховуватися наявність або відсутність фінансової заборгованості. Натомість окремі надавачі соціальних послуг, які

мають відповідати спеціальним критеріям, мають підготувати та обладнати притулки для отримувачів послуг та персоналу.

Коло людей, які можуть ідентифікувати людей у складних життєвих обставинах, постанова № 560 включає волонтерів, адже через волонтерство, розподіл гуманітарної допомоги волонтери можуть ідентифікувати людей похилого віку, інвалідів, які залишилися вдома і потребують сторонньої допомоги.

Враховуючи той факт, що в Україні ведуться військові дії та з метою надання необхідної допомоги громадянам України, пропонується терміново надавати соціальні послуги (криза) (у разі неможливості дотримання загального порядку організації та надання соціальних послуг).

Відповідно до статті 18 Закону України «Про соціальні послуги», у разі надання соціальних послуг управління випадками в надзвичайних (кризових) ситуаціях не застосовується, тобто не здійснюються:

1) аналіз попиту/попиту на надання соціальних послуг, повідомлення про людей/сім'ї, які опинилися у складній життєвій ситуації або в ситуаціях, що загрожують життю чи здоров'ю даної особи;

2) оцінка потреб особи/сім'ї у сфері соціальних послуг;

3) приймає рішення про надання соціальних виплат з урахуванням індивідуальних потреб особи/сім'ї;

4) розробка індивідуального плану надання соціальних послуг;

5) укладення договору про надання соціальних послуг;

(6) виконання договору про надання соціальних послуг та індивідуального плану соціальних послуг;

7) здійснення контролю за наданням соціальних послуг та оцінка їх якості.

Рішення про надання або відмову в наданні термінової соціальної допомоги (криза) приймається негайно, не пізніше ніж через добу з дня отримання відповідної заяви, звернення та повідомлення. Соціальні послуги надаються терміново (кризово) безкоштовно. У разі стабілізації ситуації, яка не

загрожує життю та здоров'ю людей, слід використовувати технологію управління справами/управління випадками.

Рекомендується, щоб органи місцевого самоврядування мали право терміново приймати рішення про надання соціальних послуг безпосередньо надавачам таких послуг (центрам соціальних послуг, центрам соціальних послуг) та в подальшому інформувати органи місцевого самоврядування про їх надання [36]. 20].

2.2 Аналіз процесу соціальної політики та соціальних програм у Хмельницькому районі (на прикладі військової адміністрації Хмельницького району)

Правовою основою безпеки є Конституція України, інші закони України та міжнародні договори, згода на обов'язковість яких надається Верховною Радою України. Ми визначили це в попередньому розділі. Вони також визначили основних суб'єктів соціального забезпечення його реалізації.

Приведення соціальної політики України у відповідність до стандартів ЄС полягає у реформуванні систем страхування, охорони здоров'я, пенсійного забезпечення, зайнятості та інших напрямів соціальної політики відповідно до стандартів ЄС та поступовому досягненні європейського рівня соціального забезпечення та цивільного захисту .

Він має здійснюватися в рамках комплексних реформ, пов'язаних з часом, з активним залученням інституцій і програм ЄС та його держав-членів, а також надання пріоритету технічній допомозі ЄС у напрямку гармонізації соціальної політики.

У цьому контексті велике значення матиме ратифікація та імплементація Україною Європейської соціальної хартії, а також укладення угод про координацію систем соціального забезпечення працівників з українським громадянством та які працюють на території держав-членів ЄС . Європейська інтеграція є пріоритетом для української влади.

Президент, уряд і парламент працюють як команда, щоб цей процес відбувся якомога швидше. Ольга Стефанішина, віце-президентка, відповідальна за

європейську та євроатлантичну інтеграцію, несе безпосередню відповідальність в уряді. Сьогодні Україна є надійним партнером Європейського Союзу і рухається до членства в ЄС[37]. 14].

Це не швидкий процес, але ми дотримуємося графіку, виконуємо Угоду про асоціацію з ЄС, приймаємо необхідні закони (під егідою європейців) і проводимо реформи. Відповідно до напрямку європейської інтеграції, українська влада займається реформами, які дадуть нам сміливість попрощатися із залишками радянського минулого, його бюрократією, презирством до людини, її економічною та технологічною відсталістю . І поступово перетворити Україну на розвинений регіон з високим рівнем життя[38]. 58].

Євроінтеграція вказує на практичні речі, які ведуть до кращого життя українців. Скасування віз з Євросоюзом, сучасні центри надання адміністративних послуг, державні послуги, які можна отримати без черг онлайн через додаток Digia, дороги, побудовані відповідно до стандартів ЄС – це перші результати євроінтеграції, досягнуті за підтримки Європейського Союзу.

Європейська інтеграція – це практична користь, яку отримує кожен громадянин України від того, що країна починає жити за новими високими стандартами. Це можливості, які відкривають українські підприємці, студенти та виробники з можливістю навчатися в Європі та постачати туди свою продукцію. Це також хлібобулочний виріб для споживачів, виготовлений відповідно до європейських стандартів. [39]. 12].

Свобода, незалежність і стабільність України є одними з найбільших досягнень нової Європи, яка втратила лінії поділу. Відповідно до нових партнерських відносин, які почали помічатися, важливим кроком для ЄС та його основних інституцій стало створення та закріплення відповідних стратегічних цілей та пріоритетів у відносинах з Україною.

Стратегія визначає стратегічні цілі ЄС для України : підтримка створення в Україні стабільної , відкритої та плюралістичної демократії на основі глобального верховенства та підтримання стабільної ринкової економіки в інтересах українського суспільства в цілому;

працювати з Україною для підтримки стабільності та безпеки в Європі та світі з метою пошуку ефективних шляхів вирішення спільних проблем, що стоять перед континентом; розвиток економічного, політичного та культурного співробітництва з Україною, а також співробітництва у сфері юстиції та внутрішніх справ. Згідно зі ст. Ратерія, Європейська Рада: підтримка процесу демократичних та економічних перетворень в Україні (зміцнення демократії, верховенства права та державних інститутів в Україні, підтримка процесу економічних перетворень в Україні);

забезпечення стабільності і безпеки та вирішення спільних проблем на європейському континенті (співробітництво для зміцнення стабільності та безпеки в Європі, співробітництво у сферах навколишнього середовища, енергетики та ядерної безпеки);

підтримка посилення співробітництва між ЄС та Україною в контексті розширення ЄС (підтримка інтеграції в країнах європейської та світової економіки, співробітництво у сфері юстиції та внутрішніх справ, регіональне та транскордонне співробітництво із сусідніми країнами, стратегія визначає інструменти та засоби співробітництва).

Регіональна інтеграція України передбачає встановлення та поглиблення прямих контактів між різними регіонами України та державами-членами ЄС та країнами-кандидатами, їх розвиток за напрямками, визначеними у цій стратегії, з метою поступового перенесення основної частини інтеграційного процесу з центральних органів влади до регіонів. , органи місцевого самоврядування, місцеві та регіональні органи влади. авторитет і, нарешті, максимально широка участь громадян України.

Галузеве співробітництво, яке в найближчому майбутньому надаватиме пріоритет транс'європейським транспортним, електричним та інформаційним мережам, співпраці у сферах правосуддя, запобігання та контролю організованої злочинності та розповсюдження наркотиків, митниці, наукових досліджень, промислової та сільськогосподарської кооперації тощо. , крім прийняття програм секторального співробітництва з ЄС, передбачає підготовку

переліку адміністративних одиниць та центральних посадових осіб органів виконавчої влади, місцевих органів влади, відповідальних за формування та реалізацію державної політики України щодо ЄС, встановлення прямих контактів між міністерствами та іншими суб'єктами. центральні органи виконавчої влади України та відповідні суб'єкти Європейської Комісії.

Внутрішнє супроводження процесу інтеграції України до ЄС покладено на вищі центральні та місцеві органи виконавчої влади України у співпраці із законодавцем, компетентними органами місцевого самоврядування. Президент України керує стратегією вступу до ЄС. Рада Міністрів України відповідає за реалізацію стратегії інтеграції України до Європейського Союзу [40]. 13].

Міністерство закордонних справ України вживає заходів щодо забезпечення політичних відносин між Україною та ЄС та координації діяльності виконавчої влади у сфері зовнішньої та безпекової політики.

У сфері суспільства зміни у функціонуванні військової адміністрації Хмельницького району виражаються в певних вимогах: посилення діалогу та співробітництва в соціальній сфері (відповідно до ст. 1 УПС (998/012);

забезпечення приведення українських стандартів та практик у відповідність до стандартів ЄС у сфері зайнятості та соціальної політики - вести діалог з питань зайнятості та соціальної політики з метою аналізу та оцінки ситуації;

визначити основні питання, що викликають занепокоєння, та шляхи наближення існуючих політик та практик в Україні до стандартів ЄС (соціальний та громадський діалог, безпека та захист на виробництві, гендерна рівність, трудове право, політика зайнятості та соціальний захист, включаючи питання соціального забезпечення та обсяг соціальних програм) Моніторинг суттєвих законодавчих та політичних змін [41, с. 1]. 114].

Впровадити ефективні заходи з викорінення бідності та зайнятості, спрямовані на значне зменшення кількості людей, які живуть за межею бідності, та зміцнення соціальної інтеграції, включаючи стійку систему освіти, охорони здоров'я та інших соціальних послуг для всіх верств населення.

2.3 Досвід третіх країн у впровадженні соціальної політики відповідно до європейських стандартів

Для основних розвинених країн характерна тенденція до посилення соціальної орієнтації економіки, що означає врахування і узгодження інтересів всіх соціальних груп населення при реалізації державної макроекономічної політики та економічних механізмів на рівні регіонів, місцевих громад, господарських об'єднань і підприємств усіх форм власності.

Така тенденція обумовлена як загальним високим рівнем економічного розвитку основних країн світу, що створює матеріальні можливості для підтримки якості життя населення на належному рівні, так і необхідністю: забезпечення якісної і адекватно мотивованої робочої сили як важливого фактора економічного зростання; перехід до інноваційного типу економіки; Гарантія соціальної стабільності в суспільстві як фактор залучення іноземних інвестицій в національну економіку.

Узагальнюючи міжнародний досвід, можна виділити три групи держав загального добробуту.

До першої групи належать ліберальні держави загального добробуту, в яких соціальні реформи проходили під впливом концепції лібералізму. Така модель соціальної політики реалізується в США, Канаді та Австралії. Визнаючи неможливе досягнення соціальної справедливості в сучасному суспільстві, ліберали визнають необхідність соціального захисту бідних.

Тому головною метою держави є забезпечення громадян мінімальним соціальним рівнем на рівні прожиткового мінімуму. У цій соціальній моделі перерозподіл суспільних благ ґрунтується на наступних взаємопов'язаних основних принципах: відокремлення економічних і політичних інструментів від влади; право громадян на мінімальні житлові умови[42]. 42].

Ліберальна (англосаксонська) модель держави загального добробуту базується на таких позиціях: – держава загального добробуту повинна розвиватися і одночасно вдосконалювати існуючі механізми перерозподілу доходів; Пріоритетом є спрощення функцій держави загального добробуту. Для

досягнення основних цілей, згідно з ліберальною економічною теорією, найбільш ефективними є механізми і методи фінансування соціально незахищених верств, такі як виплата податкової компенсації і підтримання гарантованого мінімального рівня доходів відповідно до стандарту існування відповідних соціальних верств населення. Друга модель - корпоративна (континентальна).

До другої групи країн належать європейські країни (Франція, Німеччина, Бельгія). Підкреслюючи необхідність соціальної стабільності для розвитку держави загального добробуту, прихильники бізнес-моделі критикують потенційно деструктивний характер ринку. В основі корпоративного підходу до теорії добробуту лежить прагматичний, центристський підхід до державного регулювання. Іншою стороною прагматизму прихильників бізнес-моделі є підтримка державної політики, яка «розробляє» соціальні проекти. Прикладом може служити перетворення орендарів в їх власників[43]. 65].

Це підвищує престиж соціальних проектів і розвиває почуття відповідальності. Ще одна соціально важлива мета - підтримка сім'ї, яка в даному випадку є базовою соціальною осередком суспільства. Основний принцип цієї моделі полягає в гарантуванні рівних можливостей для всіх громадян в рамках держави загального добробуту. Прихильники бізнес-моделі відводять особливу роль освіті, підтримуючи її потенціал як для зміцнення соціальної стабільності і традиційних цінностей, так і для забезпечення соціальної мобільності в суспільстві.

В основі корпоративної соціальної політики лежить ідея партнерства між державою, приватним сектором, громадськими та благодійними організаціями. В таких умовах держава проводить активну соціальну політику, не будучи монополістом. Прихильники бізнес-моделі схвалюють діяльність громадських та благодійних організацій як прояв індивідуальної та соціальної відповідальності.

Реалізація корпоративної концепції держави загального добробуту пов'язана з Німеччиною. Це поняття нерозривно пов'язане з ідеєю соціальної ринкової економіки, основними принципами якої є:

- гарантування особистої свободи, заснованої на виборі;
- запобігання концентрації економічної влади через розвиток конкуренції;
- адресна допомога вразливим верствам населення. В цілому соціальна політика в Німеччині спрямована на усунення причин бідності, які носять структурний характер і не можуть бути усунені однією лише політикою перерозподілу соціальних виплат [6].

Корпоративні держави соціального забезпечення характеризуються широким колом різних груп населення, різними формами соціального захисту, високим рівнем соціальних гарантій, коли розмір виплат дійсно гарантує соціальну стабільність в суспільстві. Згідно з бізнес-моделлю, держава може фактично замінити ринок там, де не може гарантувати добробут громадян. При цьому соціальні гарантії, що надаються корпоративною державою загального добробуту, багато в чому залежать від соціального статусу особистості і ґрунтуються на етичних цінностях консерватизму і релігійної моралі.

Тому в деяких країнах домогосподарки виключені з системи соціального забезпечення, а допомога багатодітним сім'ям орієнтується на пропаганду материнства. Догляд за дітьми, хворими, людьми похилого віку не розвинений, тому що вважається традиційним обов'язком сім'ї.

Таким чином, готовність держави втручатися підкреслюється лише тоді, коли здатність сім'ї забезпечити виснаження своїх членів вичерпана [44]. 32].

Третя модель - соціал-демократична (скандинавська). Третя модель соціально орієнтованої економіки включає соціал-демократичні держави. В Європі в цю групу країн входять Швеція, Фінляндія, Норвегія. Для соціал-демократів головним завданням є подолання бідності, стимулювання і заохочення альтруїзму в суспільстві. Значною мірою соціал-демократичні країни орієнтуються на проведення «превентивної» соціальної політики, що означає:

- реалізація політики повної зайнятості для полегшення труднощів у фінансуванні пенсій;
- послідовний контроль причин захворювань, пов'язаних з умовами праці;
- надання профілактичної медичної допомоги населенню;

– заходи, спрямовані на формування і збереження «дрібних клітин» (сім'я, об'єднання в місці проживання).

Основними завданнями державної соціальної політики, в рамках соціал-демократичної моделі, є: – справедливий і справедливий розподіл доходів і забезпечення гідних умов життя громадян;

– втручання у відносини між різними соціальними групами з метою підвищення якості життя, особливо знедолених верств населення;

– стимулювання економічного зростання.

Механізмами реалізації соціальної політики є:

– централізоване регулювання колективних та договірних договорів у відносинах між профспілками та роботодавцями;

– підвищення заробітної плати;

– централізоване прийняття рішень щодо використання страйків у боротьбі за соціальні права; – відсутність впливу фінансово-промислових груп на рішення уряду і профспілок;

– розширення прав працівників виробництва, зміцнення державного сектора економіки, підвищення соціальної захищеності населення.

Таким чином, в цілому ідеологічні моделі соціальної політики можна охарактеризувати наступним чином. Тому що консервативна модель в її «чистому вигляді» характеризується мінімалізмом. "Ідеальний" консервативний соціальний захист не розглядається як засіб досягнення рівності; вона не повинна виходити за рамки мінімуму і повинна надаватися тільки в крайньому випадку; Його фінансування максимально перераховується з державного сектора в приватний, громадські організації. Соціал-демократична модель є найбільш розвиненою, така соціальна політика має самостійне значення, вона спрямована на забезпечення надійного захисту особистості від ринкових ризиків. Ліберальна модель займає проміжне положення між консерватором і соціал-демократом, характеризується поміркованістю, концентрацією, дуже виваженою, передбачає розширення системи соціального забезпечення, активну і вроджену політику прибутку [45]. 64].

Національні моделі втілювали також основні варіанти соціально-економічних стратегій урядів: соціал-реформістську і ліберально-консервативну.

У першому випадку держава відіграє більш важливу роль, ніж умови ліберально-консервативної моделі. Її функції зведені до мінімуму. Історія сучасного капіталізму - це пошук оптимального балансу між масштабами і формами державного втручання в економіку і ступенем домінування конкурентних і ринкових відносин. Кожна країна прагне до цих відносин з урахуванням історичних особливостей розвитку.

Їх критерії варіюються залежно від конкретних соціальних умов і пріоритетів (зайнятість, розподіл національного доходу) або продуктивних і економічних пріоритетів (продуктивність, конкурентоспроможність, економічне зростання).

Не менш важливим є найважливіший принцип держави загального добробуту: принцип участі громадян в управлінні на всіх рівнях влади та економічного життя.

Аналіз світового досвіду соціалізації національних економік свідчить про наявність загальних методологічних підходів розвинених країн до врахування соціальних факторів та їх впливу в рамках прийнятої моделі макроекономічного регулювання. До таких основних положень належать:

- визнання активної ролі вищих структур державної влади у визначенні перспективних і своєчасних цілей соціально-економічної політики держави, які є орієнтирами для виконавчої влади;

- визначення прийнятної прогнозу або очікуваного періоду для конкретних умов між темпами економічного зростання і динамікою соціальних макроекономічних показників;

- використання спеціальних механізмів, як економічних, так і соціальних, в системі макроекономічного регулювання для надання контрциклічного впливу на функціонування соціально-економічної системи;

– комплексний підхід до макрорегуляції в соціальній сфері з урахуванням не тільки соціально-виробничих аспектів (зайнятість, безробіття, професійне навчання), а й більш широкого кола факторів, що забезпечують здоров'я і розвиток особистості, включаючи якість продуктів харчування, умови навколишнього середовища, дошкільну та шкільну освіту, боротьбу з курінням, алкоголізмом;

– розробка гнучких механізмів використання економічних і соціальних показників, прийнятих на макроекономічному рівні, включаючи встановлення довгострокових коопераційних відносин між владою і бізнесом, соціальне партнерство і промислову демократію на підприємствах усіх форм власності [46]. 72].

РОЗДІЛ 3

РОЗРОБКА ПРОПОЗИЦІЙ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ СОЦІАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ ВІДПОВІДНО ДО ЄВРОПЕЙЦЬКИХ СТАНДАРТІВ

3.1 Оцінка соціальної політики України та основних шляхів удосконалення системи соціального забезпечення

Соціальна політика держави є одним з найважливіших напрямків державної політики, адже принцип соціальної рівності ґрунтується на розробці, навчанні та реалізації відповідних рішень. Тому реалізація соціальної політики держави на регіональному рівні повинна включати в себе не тільки ефективне використання ресурсів, а й забезпечення правильного розподілу результатів. Актуальною є проблема розробки відповідної методики оцінки ефективності регіональної соціальної політики в Україні.

У нашому дослідженні ми поставили собі за мету розглянути специфіку оцінки регіональної соціальної політики з використанням сучасних методів оцінки політики. Аналітичні методи займають важливе місце в методології аналізу політики. Вони дозволяють вирішувати набагато більш складні завдання, надаючи досліднику правильні якісні інструменти. Для цього ми поставили перед собою наступні завдання: виявлення можливості використання аналітичних моделей для оцінки ефективності політики; показати переваги використання аналітичних моделей ефективності рішень, прийнятих у публічній сфері на прикладі реалізації соціальної політики в Україні.

Оцінка ефективності регіональної соціальної політики в Україні завжди знаходиться в центрі уваги українських вчених. За результатами розробок дослідників розроблено комплекс методологій, які використовуються для виявлення проблем соціальної політики, бенчмаркінгу та оцінки реалізації суспільних наука різними показниками [47]. 55].

Завдання підвищення ефективності державного управління залишається наріжним каменем не лише у процесі реформування державної служби, а й у процесі формування та реалізації державної політики. Сьогодні більшість дослідників в області оцінки ефективності соціальної політики використовують метод описової статистики для пояснення динаміки студентських лідерів в соціальній сфері.

Це обмежує потенційні можливості пояснення специфіки реалізації соціальної політики в регіонах України, оскільки роль зниження стану справ відіграють статистичні показники. Однак все ж важливо оцінювати ефективність політики на основі витрачених коштів. Зарубіжні дослідники поряд з описовою статистикою використовують аналітичний метод аналізу конвертів даних (DEA), що дозволяє оцінити ефективність заданої політики через призму взаємозв'язку між витраченими ресурсами і отриманими результатами.

Метод AED використовується для оцінки ефективності прийняття рішень (одиниць прийняття рішень) у різних сферах державної політики з різними внесками та результатами (соціальна віддача від реалізації політики). Метод AED заснований на математичних моделях з можливістю визначення відносної ефективності або результативності рішень. Дослідники вказали, що метод DEA може бути використаний для виявлення джерел неефективності, оцінки ефективності тих чи інших програм або бюджетної політики, створення зручного підрозділу для перерозподілу ресурсів [48, с. 92].

Однак з моменту публікації першої статті про методологію DEA цей метод зазнав значної еволюції і став одним з найбільш широко використовуваних методів в дослідницькому співтоваристві для оцінки ефективності державних програм і політик. З

Модель DEA базувалася на припущенні, що вхідні дані конкретного періоду реалізації тих чи інших рішень використовувалися для отримання конкретних результатів за той же період реалізації тієї чи іншої програми або політики.

Однак пізніше дослідники відзначили, що класична модель аналізу DEA частково оцінює ефективність прийнятих рішень, оскільки деякі програми або політики досягають результатів у майбутніх періодах. Це можна охарактеризувати як оцінку ефективності за конкретний часовий проміжок. Подальші наукові дослідження вчених були спрямовані на вирішення проблеми оцінки ефективності рішень, прийнятих в конкретний час.

В основі оновленого методу ДЕА лежало використання так званих затримок (вагомих показників для подолання проблеми затримок соціальних виплат протягом часу, витраченого на державні кошти).

Використання такої відстроченої моделі АЕД дозволило дослідникам змоделювати певний проміжок часу для оцінки ефективності прийнятого рішення. З метою оцінки динаміки ефективності регіональної соціальної політики ми пропонуємо застосувати оновлену модель АЕД та встановити деякі вхідні та вихідні показники ефективності. Таким чином, ми зможемо побудувати траєкторії регіонів у контексті цих двох характеристик.

У нашому дослідженні ми будемо використовувати поняття «фінансово-економічна ефективність» для визначення ефективності бюджетних витрат для даного регіону. Термін «соціальна вигода» буде використовуватися для опису початкової ефективності, показуючи, якою мірою регіон може підвищити соціальні показники без збільшення витрат [49, с. 100].

За результатами отриманих показників ми зможемо класифікувати регіони України на конкретні групи (групи) залежно від рівня та динаміки ефективності соціальної політики. Метод ДЕА заснований на принципі, що для конкретної досліджуваної проблеми існує певний набір можливостей, що складаються з усіх допустимих комбінацій введення і виходу. Це означає, що максимальне значення, дозволене для даного набору даних, буде одне.

Суб'єкт господарювання вважається ефективним, якщо споживає велику кількість вхідних ресурсів на велику кількість виробничих показників (принцип ефективності). Якщо політика неефективна (що також залежить від можливостей), відрегулюйте розмір входу або виходу.

Щоб знайти оптимальне рішення, таке як скорочення вхідних ресурсів або збільшення темпів видобутку, ми можемо використовувати метод DEA. Метод DEA заснований на механізмі, який мінімізує «входи» і максимізує «виходи». Тобто логіка ефективності фіксується, коли менші витрати ресурсів призводять до більш продуктивних результатів.

Тому запропонований метод аналізу використовує поняття ефективності та результативності, адже від цього залежить те, наскільки продуктивною була політика в тій чи іншій сфері. Продуктивність визначається як функція отриманих результатів і результатів, отриманих за рахунок використання ресурсів. Результативність описується з точки зору обсягу виконаної роботи і того, наскільки результати збігаються з цілями. Тому, коли ми говоримо про ефективність тієї чи іншої політики, ми повинні враховувати як вхідні ресурси, так і майбутні результати.

Метод DEA як інструмент оцінки ефективності досить відомий і широко використовується в західній науці, так як застосовується в самих різних областях. Кілька статистичних програм пропонують розрахунок DEA. Тому статистична мова програмування R надає бібліотеку `lpSolve` для вирішення практичних завдань методом DEA.

Ключова ідея, що лежить в основі застосування методу DEA, полягає в тому, що в державній політиці основний ефект від державних видатків не прямий, а накопичений. Це означає, що систематичні вкладення потрібні протягом певного періоду часу (зазвичай досить тривалого), щоб надати необхідний вплив на отриманий показник. Тут можна побачити інвестиційний підхід до бюджетних витрат в тій чи іншій сфері. Таким чином, в сфері соціальної політики підсумкові показники, за самою своєю природою, вже здебільшого вже «накопичені», тобто комплексні показники. Найважливішим показником в даному випадку є тривалість життя при народженні, яка є результатом тривалого попереднього розвитку різних аспектів соціальної сфери.

Застосування методу DEA передбачає побудову математичної моделі, в якій всі екрани повинні бути вимірними.

Таблиця 1.1

Теорія застосування методу DEA

Вводу	Продукт
Видатки бюджету на охорону здоров'я на душу населення	Дитяча смертність Очікувана тривалість життя при народженні Поширеність первинного туберкульозу
Бюджетні витрати на душу населення на середню освіту	відсоток учнів, які закінчили початковий клас з атестатом про закінчення середньої школи
Видатки бюджету на душу населення для правоохоронних органів	Кількість смертей від вбивств на 100 000. Населення в рік
Скориговані на населення бюджетні витрати на оплату житлово-комунальних послуг	Частка загальної площі обладнання житлових приміщень Загальна площа зруйнованого та аварійного житлового фонду
Загальний обсяг видатків у зведеному бюджеті на душу населення області	Рівень безробіття в МОП Відсоток населення з доходами нижче прожиткового мінімуму

В основі побудови моделі лежить звід правил. По-перше, показники ефективності в соціальній сфері залежать від кількості вкладених коштів і ефективності їх інвестування, тобто перетворення коштів в конкретний соціальний результат.

По-друге, витрати соціальної сфери характеризуються зменшенням віддачі, тобто за кожен вкладену додаткову гривню ми будемо отримувати все більшу зміну показника продуктивності. Це можна легко простежити на простому прикладі. Наприклад, такі ж додаткові витрати на освіту в Швеції матимуть набагато менший вплив, ніж в Україні.

По-третє, вплив витрат на показники ефективності може затягнутися. Визначення взаємозв'язку між якістю регіональних оцінок ефективності і затримкою в часі розраховується на основі затримки, тобто суми бюджетних витрат за попередні роки. Сума затримки може коливатися від 0 до 12 з кроком 2[50]. 225].

Практичне питання в даному випадку полягає в тому, як вибрати значення тимчасової затримки в умовах реальної реальності, коли істинність принципу цієї величини невідома.

3.2 Шляхи вдосконалення реалізації соціальної політики на рівні Хмельницького району

Соціальний захист населення є невід'ємною частиною соціальної політики кожної країни. Сутність соціального захисту полягає в наданні допомоги державі найбільш незахищеним верствам населення за допомогою заходів, що реалізуються компетентними державними органами, і бюджетних витрат.

Питання соціального захисту громадян, збільшення доходів, відтворення людського капіталу, підтримання його належного використання, боротьби з соціальним відторгненням, розвитку систем освіти, культури та охорони здоров'я мають вирішальне значення для реалізації реформ і того, як їх позиція безпосередньо впливає на здатність держави модернізуватися та впроваджувати інновації в майбутньому. Як відомо, модернізація системи соціального захисту населення визначається ним з трьох напрямів соціально-економічної модернізації України, що включає підвищення ефективності економічної політики держави та посилення ефективності економіки та підвищення продуктивності праці.

У сфері соціального захисту населення основною метою модернізації є подолання бідності та забезпечення стабільного добробуту громадян. Основою для модернізації державної політики в контексті соціального захисту населення

є модернізація економіки, так би мовити, зняття «тіні». Важливим результатом модернізації державної політики у сфері соціального захисту населення є підвищення рівня соціального життя населених пунктів, яке переважно включає в себе реформу пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, охорони здоров'я та освіти.

Модернізація забезпечується попереднім розвитком і здійснюється на основі творчої діяльності в галузях науки, освіти та оплесків, як в економіці, так і в соціальному плануванні та їх інституційному забезпеченні, з використанням нових форм і методів управління, включаючи ефективне управління підприємствами і громадянами [1]. Вона являє собою рішення цілого ряду завдань різного змісту: від вирішення проблем бідності і харчування до розробки нових технологічних структур, нанотехнологій і т.д. [2]. Це означає, що модернізація повинна повернути суспільство в стадію розвитку.

За допомогою ефективної системи соціального захисту та соціального забезпечення уряд ретельно оцінює вищезазначену економічну ситуацію та потреби своїх громадян і виділяє наявні бюджетні та інші ресурси для кращого задоволення цих потреб. Водночас, відповідно до міжнародних стандартів, основним завданням системи соціального захисту та соціального забезпечення країн з перехідною економікою, членом якої є Україна, має бути пом'якшення негативного впливу факторів, що виникають під час реалізації соціально-економічної політики. . . реформи, що зачіпають найбільш вразливі категорії населення.

У зв'язку з цим пріоритетом функціонування системи соціального захисту і соціального забезпечення, наведеним у дослідженні, була зроблена зроблена спроба: по-перше, класифікувати види і форми соціального захисту, які визнаються чинним в Україні законодавством, і вказати, на які з них мають право різні категорії громадян;

По-друге, визначити спосіб розподілу коштів, передбачених у державному та місцевих бюджетах, а також позабюджетних державних цільових фондах для задоволення потреб цих категорій громадян.

Останнім часом збільшилася кількість людей, які потребують соціального захисту. Тому зростає потреба у збільшенні кількості соціальних послуг та їх плат. Багато з них надаються організаціями та державними установами, вони унікальні та інноваційні. Необхідність раціоналізації соціальних послуг, узагальнення найкращої інформації про надання послуг та створення системи соціальних послуг, що відповідає потребам населення.

Модернізація чинної системи соціального захисту дасть можливість більш чітко вибудувати систему державної політики на національному та регіональному рівнях, щоб уникнути зайвого дублювання компетенцій та сфер компетенції різних органів влади. Це сприятиме загальній інтеграції державної політики у сфері соціального захисту населення в загальну стратегію розвитку України в цілому.

У світлі вищевикладеного виділяються основні орієнтири модернізації державної політики у сфері соціального захисту населення: подолання бідності та підвищення якості життя громадян; пенсійна реформа; реформування системи державного добробуту; огляд підходів до систем соціального забезпечення; створення сучасної системи соціальних послуг;

Створення електронних баз даних для покращення прийняття соціальних послуг.

Для ефективного викорінення бідності та підвищення якості життя необхідно перейти від підтримки вразливих груп населення до стимулювання ефективної економічної активності здорових громадян. Саме люди, які можуть працювати, які повинні зробити прорив у соціальному розвитку країни, вони стануть безпосередніми учасниками, які принесуть зміни в соціальну сферу.

У цьому контексті важливими будуть заходи щодо скорочення безробіття, скорочення неформальної та низькооплачуваної зайнятості, створення нових та модернізації існуючих робочих місць та обмеження трудової міграції населення. Завдяки ефективності цього медійного механізму в країні основні джерела доходів населення будуть скориговані у вигляді зарплат, що позитивно позначиться на ВВП нашої держави.

Крім того, не можна забувати про різке зростання попиту на працевлаштування, житло, державну допомогу внутрішньо переміщеним особам, що ускладнює вирішення цієї проблеми, оскільки кількість безробітних значно зросла і держава втратила значну кількість промислових підприємств, розташованих на окупованих територіях. Це дало б можливість працевлаштування. Реальною проблемою є реалізація низки заходів пенсійної реформи та виклики, пов'язані з цим процесом.

Важливо вжити ряд заходів для подолання дефіциту пенсійного фонду, а саме легалізувати приховані робочі місця і заробітну плату, ввести адміністративну, економічну та юридичну відповідальність роботодавців, знизити навантаження на фонд оплати праці.

За допомогою реформи системи соціального забезпечення основною метою є зменшення нерівності багатства в країні з метою забезпечення соціальної інтеграції неблагополучних груп населення. З метою свідомого спрямування коштів з державного бюджету на виплату різних видів соціальних виплат та запобігання поширенню хронічної та спадкової бідності необхідно розробити та вдосконалити механізм асигнувань та надання соціальної допомоги, запровадження ефективної конкретної соціальної допомоги, іншими словами, забезпечити такий розподіл наявних соціальних фондів. В результаті допомогу отримують тільки ті, хто дійсно її потребує.

Для ефективного функціонування конкретної системи соціального забезпечення необхідно встановити чіткі, прозорі та зрозумілі критерії, що регулюють основні види соціальної допомоги, оптимізувати форму її надання, як у грошовій, так і в натуральній формі, а також запровадити дієвий механізм контролю за конкретним використанням допомоги. Створення сучасної системи соціальних послуг вимагає оптимізації мережі відповідальних установ і розвитку їх поведінки, а також підвищення якості послуг, що надаються.

ВИСНОВКИ

Вивчення шляхів модернізації механізмів соціалізації соціальної політики в Україні дозволило зробити наступні висновки: Розвиток високорозвиненої держави загального добробуту в Україні став вкрай необхідним і визначив необхідність створення концептуальної моделі та механізмів функціонування такої держави. Активна і ефективна соціальна політика повинна стати міцною основою загального та інноваційного соціального розвитку країни, інтеграції в Європейський Союз, основою для розвитку загального стану ринкової економіки і соціальної спрямованості, здатної гарантувати людині розвиток, гідний рівень життя і якість життя громадян.

Держава загального добробуту - це високорозвинена, правова і демократична держава, яка визначає людину найвищою соціальною цінністю, гарантує її права і свободи, гідні умови життя, безпеку і процвітання, вільний розвиток і волевиявлення, особисту реалізацію творчого потенціалу (праці) через політичне та ідеологічне розмаїття, економічну спрямованість, здійснення активних соціальних досліджень на принципах громадянського суспільства, соціальної справедливості, рівності, солідарності та відповідальності. Це держава, яка гарантує найбільш ефективний спосіб поєднання основ свободи і влади з метою забезпечення різноманітності особистості і добробуту суспільства, забезпечення соціальної справедливості і солідарності в розподілі досягнень соціальної роботи.

Державні гарантії загального блага – це система заходів щодо забезпечення практичної реалізації співінституційного права громадян на соціальний захист. Соціальний захист громади, для якої соціальні виплати є основним джерелом прожиткового мінімуму, повинен гарантувати його рівень життя, який не нижче встановленого законом прожиткового мінімуму. Основним завданням держави загальної освіти є сприяння соціальному прогресу на основі принципів соціальної рівності, загальної солідарності та взаємної відповідальності.

Основним завданням держави загального добробуту є забезпечення соціальної спрямованості економіки; попередження та активізація соціальних ризиків і негативних наслідків, пов'язаних з ринковими відносинами; проведення активної соціально-економічної політики держави; забезпечення безпеки, добробуту та соціально-соціального розвитку; створювати умови, необхідні для реалізації прав людини і конституції їх свободи; гарантувати рівні можливості, гідний рівень життя і якість життя населення; соціальна активність і вільний розвиток особистості; забезпечити соціальну стабільність в країні на благо всіх членів Суспільство; забезпечити гармонізацію взаємозв'язку між правами людини і конституціями свободи людини; забезпечити гармонізацію взаємозв'язку між правами людини і конституціями свободи людини; Державні інститути і суспільство.

Розвиток держави загального добробуту в Україні відповідає світовим тенденціям суспільного розвитку і є анонімним наслідком державної незалежності. Стан загального блага ґрунтується на демократичних тенденціях, ментальності українців, прагненні до свободи, вільного розвитку і волевиявлення, самореалізації та рівності людей. Вона передбачає закріплення демократизації суспільства, проголошує вершину правового права, служить основою для реалізації інтересів і прагнень населення в цілому. Розвиток України як держави загального добробуту потребує правового, економічного, фінансового, адміністративного та неадміністративного, організаційного, інформаційного та особистого забезпечення. Форми і механізми розвитку

Україна як держава загального добробуту та її пріоритетність визначаються питаннями створення і розвитку держави загального добробуту в Україні відповідно до наданих їм законодавством України повноважень і визначаються конкретним становищем держави Україна та за її межами, а також необхідністю перспективного суспільного розвитку. Стратегічні пріоритети держави для загального добробуту базуються на різних підсистемах державного управління, які регулюються соціально-економічною політикою і визначаються вимогами національної безпеки.

Пріоритетні соціальні інтереси, які визначаються пріоритетними національними інтересами, повинні враховуватися при визначенні стратегічних пріоритетів для держави загального блага. Законодавство про національну безпеку України визначає такі пріоритетні суспільні інтереси: забезпечення конституційних і прав людини та цивільного права; розвиток громадянського суспільства та його демократичних інститутів; зміцнення політичної та соціальної стабільності суспільств; створення конкурентоспроможної та соціально орієнтованої ринкової економіки та гарантування все більш високого рівня життя та добробуту населення; розвиток духовності, моральних засад ІВ, інтелектуального потенціалу українського народу, зміцнення фізичного здоров'я нації, створення умов для широкого відтворення населення.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Семенов В.М., Рагуліна Ю.М. Впровадження в Україні європейського досвіду державного управління соціальною сферою. *Horizontes jurídicos: resumen de la Conferencia Científica Internacional*. Суми: Університет Естаталь де Суми, 2017. Págs. 7-13.
2. Пігул Н.Г., Люта О.В. Розвиток соціальної сфери України в умовах євроінтеграційних процесів. *Фінансовий простір*. 2015. No 2. С. 344-349.
3. Крюков О.І. Соціальна захищеність населення як фактор побудови держави загального добробуту: Україна та європейський досвід. *Державне будівництво*. 2009. No 2. С. 5-9.
4. Грузія В. Ю. Соціальна держава України та шляхи вдосконалення системи управління соціальною сферою. Буковинська державна фінансова академія, м. Чернівці, веб-адреса: http://www.rusnauka.com/4_SWMN_2010/Economics/58455.doc.htm.
5. Свердлова Ю.О. Регулювання соціальної політики Європейського Союзу. *Науковий журнал Інституту міжнародних відносин НАУ. Серія: економіка, право, політологія, туризм*. 2013. No 1. Том 1. 93-100.
6. . *Право Європейського Союзу: у вас під рукою*. /Рахувати. авт., за ред. В.І. Муравйова. К.: Юринком Інтер, 2011. 704 стор.
7. . Клименко Л.А. Соціальний захист та соціальне забезпечення в умовах європейської інтеграції України: деякі аспекти. *Теорія і практика юриспруденції*. 2017. Кількість. 2 (12). с. 1-9.
8. . Дутчак А.В. Соціальна підтримка громадян: сучасний стан та перспективи розвитку. *Молодий вчений*. 2017. No 5 (45). Сайт: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5/126.pdf>
9. . Юшко А. М., Швець Н. М. Міжнародні соціальні стандарти: [підручник.] / заг. Ед. В.В. Жернакова. Харків: Нац. а-т «Юрид. Акад. Україна ім. Ярослав Медрі», 2013. 121 стор.

10. Зубожіння українців триває: зростає частка витрат на продукти харчування. Перше інформаційне агентство. Веб-адреса: <https://www.volynnews.com/news/society/zubozhinnia-ukrayintsiv-tryvaye-chastka-vytratnaprodukty-zbilshuyetsia/>.

11. Матяж С.В. Європейські стандарти в соціальній сфері: досвід для України. Наукові праці. Соціологія. 2013. Проблема. 199. Том 211, с. 123-126.

12. . Еспін-Андерсен Г. I tre mondi del capitalismo assistenziale. Кембридж: Політична преса, 1990. 35 р. URL: <http://isites.harvard.edu/fs/docs/icb.topic1134169.files/Readings%20on%20Social%20Democracy/Esping%20Andersna%20The%20Three%20Worlds%20of%20Welfare%20Capitalism.pdf>.

13. . Про державні соціальні норми та державні соціальні гарантії: Закон України від 05.10.2000 No 2017-III. Веб-адреса: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2017->

14. Близнюки В.В. Соціальна політика України в контексті інтеграції з Європейським Союзом. URL-адреса: http://eip.org.ua/docs/EP_02_3_58_uk.pdf.

15. Даниленко Л.І., Поліщук І.В. Перспективи та виклики євроінтеграційних процесів для України: методика навчання. Матеріали. Київ: НАДУ, 2013. 132 стор.

16. . Звіт Мінсоцполітики про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони, від грудня 2018 року. Веб-адреса: https://www.msp.gov.ua/files/international/4_2018.doc.

17. Нагірняк А. Соціально-економічний аспект європейської інтеграції України. Веб-адреса: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/28242/1/029-137-142.pdf>

18. Рівень безробіття в Україні. Веб-адреса: <https://index.minfin.com.ua/ua/labour/unemploy/2017.6>. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії та їхніми державами-членами, з іншої сторони:

Закон України від 21.3.2014 № 984_011. Веб-адреса:
https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011.

19. Андрущенко В. Політологія: Наука політика: підручник для вищої освіти / Василь Григорович Кремень (ред.), Микола Іванович Горлач (ред.). — 3-е вид., переглянуто. і додаткові. — К.; Х. : Едінорог, 2001. — 640 с.

20. Бабкіна О.В., Безродний Є.Ф., Горбатенко В.П., Дмитренко С.П., Дорофей В.Т. Політологія: Підручник для студентів. університет / О.В. Бабкіна (ред.), В.П. Горбатенко (ред.). - К.: Centro Editoriale "Accademia", 2004. — 366 págs.

21. Бойко О.Д., Горбатенко В.П., Денисюк С.Г., Зеленко Г.І., Коваленко А.О., Корнієнко А.О. Прикладна політологія: навчальний посібник. можливість. / В. П. Горбатенко (ред.). — К. : Академія, 2008. — 472 стор.

22. Воробйов Є. Політологія: Наука про політику: підручник для вищої освіти / Василь Григоревич Кремень (ред.), Ніколай Іванович Горлах (ред.). — 4. вид., випр. Я додаткі. - К. : Едінорог, 2002. — 640 строн.

23. Спек І.Г. Політологія: підручник / І.Г. Дробинка, Т.М. Кришталь, Ю.В. Підгірецький; Міністерство освіти і науки України. - К.: Centro di Letteratura Educativa, 2007. - 289 стор.

24. чому О. Політологія: Навч. Підручник / Харківський національний економічний університет ім. - Х. : ХНЕУ, 2004. — 340 с.

25. Політологія: підручник / Валентина Штанько, Наталія Чорна, Тетяна Авіксентева, Лідія Тихонова,; Міністерство освіти і науки України, Науково-методичний центр вищої освіти. - 2 ред., переглянуто. і дод.. – К.: Підпис «ІНКОС»: Центр навчальної літератури, 2007. - 287 стор.

26. Холод В. Політологія: підручник / Володимир Холод,. - Суми: Університетська книга, 2001. - 405 стор.

27. Конституція України. Науково-практичний коментар. М., 1997.

28. . Душина І. та ін. Технології виборчих кампаній. – Харків, РА, 1998.

11. Ковлер А. Виборчі технології: російський і зарубіжний досвід - М., 1995.

29. Кузьмін Н. Психотехнології та ефективний менеджмент - М., 1992.

30. Найкоротший шлях до влади / Збір сучасних технологій для політичних кампаній. - Таганрог, 1995. 2
31. Технологія та організація виборчих кампаній: зарубіжний і вітчизняний досвід - М.: Промінь, 1993.
32. . Шендера В. Організація виборчих кампаній: Учебч. Інструкція користувача - М.: Росс. Стен Акад. Послуги, 1995.
33. Абізов В.Є., Кремень В.Г. Політичні рішення: механізм прийняття. - К., 2008.
34. Балабан Р. Результати парламентських виборів 1990, 1994, 1998: Політичний аналіз // Нова політика. - 1998. - No 6.
35. Бебик, В.М. Маркетинг політика е менеджмент. - К., 2006.
36. Ващенко К. Результати виборчої кампанії партій і блоків: регіональний аспект // Нова політика. - 2008. - No 2.
37. Литвин В. Політична арена України: актори і художники. - К., 2009.
38. . Вибори Президента України: політичні ресурси та імідж претендентів // Політична думка. - 2009. - No 1-2.
39. . Рябов С. Парламентські вибори. - К., 2008.
40. Тихомиров В.Б. Професіоналізм політолога: аналіз, прийняття рішень, івент-менеджмент // Суспільно-політичний огляд. - 2007. - No 3.
41. Томенко М. Результати парламентських виборів в Україні (політичні орієнтації та електоральні вподобання)// Політичні погляди. - 2008. - No 2.
42. Антоненко В.Г., Бабкін В.Д., Бабкіна Ольга Володимирівна, Бебик В.М., Головатий М.Ф. Науки політичне: podręcznik / Ольга Володимирівна Бабкіна (ред.), Володимир Павлович Горбатенко (ред.). — 3. ред., ревізано, дод. - К.: ВК "Академія", 2006. — 568 páginas.
43. Балтін В. В. Політологія: вчення і метод. можливість. / Національний університет харчових технологій. - К. : НУХТ, 2005. — 290 стор.

44. Вегеш М.М., Остапець Ю.О., Бондар В.Л., Буркало В.В., Зан М.П. Політологія: підручник / М.М. Вегеш (ред.). — 3-е вид., переглянуто. і додаткові. - К. : Знання, 2008. — 384 стор.
45. Гелей С. Політологія: Підручник / Степан Гелей, Степан Рутар. - 5 ред., перероблено. і дод.. - К.: Знання, 2004. - 645 с. 3
46. . Іщенко М. Політологія: навчальний посібник. Керівництво жеребців. вища освіта. Закл. / Черкаський національний університет ім. Богдан Хмельницький. - Черкаси : Видавництво ЧНУ , 2004. — 387 с.
47. . Обушний М. Політологія: підручник / Микола Обушний, Анатолій Коваленко, Олег Ткач; Носотрос-куандо Обушний; МФН ім. Т. Г. Шевченка. - К.: Конф'янца, 2004. - 599 стор.
48. . Політологія: навчальний рік: підручник / Л. М. Герасіна, В. С. Журавський, М. І. Панов та ін.; М-тво освіти і науки України. - 2 ред., переглянуто. і дод.. - К.: Wydawnictwo En iure, 2006. - 519 стор.
49. . Холод В. Політологія: підручник / Володимир Холод,. - Суми: Університетська книга, 2001. - 405 стор.
50. . Шляхтун П. Політологія: теорія та історія політичної науки: підручник для студентів вищих навчальних закладів / Петро Шляхтун,; Ед. В.М. Куценко. – К.: Либідь, 2002. – 573 с.
51. Декларація про державний суверенітет України: прийнята Верховною Радою УРСР 16 липня 1990 р. // Вісник Верховної Ради УРСР, 1990 р., No 3, ст. 429.
52. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. // Голос України, 1996 р., 13 липня.
53. Закон України «Про всеукраїнський та місцеві референдуми» // Відомості ВРУ, 1991, No 33, с. 904-922.
54. Кравченко В.В. Конституційне право України: навчальний посібник. Вручну. - К., Атіка, 2000. с. 91.
55. Основи конституційного права України. Ед. В.В. Копейчикова. К., Юринком Інтер, 1998.

Додаток А

ПОСТАНОВА КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ

від 19 квітня 2022 року № 462
Київ

Деякі питання, пов'язані з наданням житлових субсидій та субсидій в умовах воєнного стану

{Із змінами, внесеними згідно з Постановою Ради Міністрів № [1041 від 16.09.2022](#)}

Кабінет Міністрів України **постановляє:**

1. [Додати до Положення](#) про порядок призначення житлових надбавок, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. № 848 про спрощення порядку надання субсидій населенню на відшкодування житлово-комунальних витрат, придбання скрапленого газу, твердого побутового та рідкого палива (НМБ України, 1996 р., п. 2, ст.76; Офіційний вісник України, 2019, № 69, стаття 2390; 2021 р., п. 37, ст.2203, № 91, ст.5880), зміни, що підлягають додаванню.

2. Встановлення того, що:

(1) на території територіально-адміністративних одиниць, де структурні підрозділи соціального захисту населення району, державна адміністрація Київської області, виконавчі органи міста, районні ради міст (у разі їх створення) (далі - структурні підрозділи соціального захисту населення) не можуть гарантувати підготовку платіжних та фінансових документів, Виплата пільговикам цих виплат житлово-комунальних субсидій та комунальних послуг зберігається станом на квітень/жовтень 2022 року та квітень 2023 року в сумі, розрахованій за такою формулою:

У разі надання житлових дотацій:

$$C_{gsk2022} = C_{zhss2022} \times K_{zhsk2021},$$

де $S_{zhsk2022}$ - розрахована сума житлової субсидії, що підлягає сплаті за квітень/жовтень 2022 року та квітень 2023 року, грн;

$C_{zhss2022}$ - фактичний розмір житлової субсидії на січень 2022 року;

$K_{жск2021}$ - коефіцієнт середнього значення частки накопичувальних дотацій на житло за квітень та січень 2021 року ($K_{жск2021} = 0,43$);

Для житлово-комунальних послуг:

$$C_{pc2022} = C_{ps2022} \times K_{pc2021},$$

де C_{pc2022} - розрахований розмір житлово-комунальної допомоги на виплати за квітень / жовтень 2022 року та квітень 2023 року, грн;

C_{ps2022} - фактичний розмір житлово-комунальної пільги станом на січень 2022 року;

{Пункт 2(1) із змінами, [внесеними Постановою Ради Міністрів No 1041 від 16.09.2022.](#) }

2) на території адміністративно-територіальних одиниць, якщо з 1 травня 2022 року структурні підрозділи цивільного захисту не в змозі забезпечити розгляд питання про призначення житлових надбавок на сезон без опалення, їх розрахунок, а також підготовку платіжних та фінансових документів, виплата житлових субсидій домогосподарствам, які отримали житлову субсидію, у сезон потепління 2021-2022 років триває з травня 2022 року до відновлення роботи підрозділів структурні заходи щодо соціального захисту населення;

3) розгляд питання про надання житлової допомоги на наступний період травня 2022 року домогосподарствам, які отримали допомогу на житло в опалювальному сезоні 2021-2022 років, на території адміністративно-територіальних одиниць, крім зазначених у пункті 2 цього пункту, здійснюється структурними підрозділами соціального захисту населення без звернень громадян;

4) нарахування та виплата житлової субсидії відповідно до третього підпункту цього пункту, а також житлово-комунального господарства, які здійснюються в порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 року. [No 215](#) «Про особливості накопичення та виплати грошової допомоги, житлових надбавок та субсидій на період дії воєнного стану» (зі змінами) у кожному місяці неопалювального сезону 2022 року здійснюється в сумі, розрахованій за такою формулою:

На пільги на житло сім'ям, які отримали їх з вересня 2021 року:

$$S_{zhsn2022} = S_{zhss2022} * K_{zhsv2021},$$

де $S_{zhsn2022}$ - розрахована сума житлової субсидії, що підлягає виплаті за кожен місяць неопалюваного сезону 2022 року, гривня;

$S_{zhss2022}$ - фактичний розмір житлової субсидії на січень 2022 року;

$K_{ЖСВ2021}$ – коефіцієнт середнього значення частки нарахованих житлових субсидій за вересень та січень 2021 року ($K_{жсв2021} = 0,16$);

Для житлово-комунальних послуг:

$$S_{pn2022} = S_{ps2022} * K_{pv2021},$$

де S_{pn2022} - розрахований розмір житлово-комунальної допомоги на оплату кожного місяця сезону 2022 року без опалення, гривня;

S_{ps2022} - фактичний розмір житлово-комунальної пільги станом на січень 2022 року;

$K_{пв2021}$ - коефіцієнт середнього значення показника сукупності житлово-комунальних пільг за вересень та січень 2021 року ($K_{пв2021} = 0,29$);

(5) Розгляд питання про призначення пільг на житло на наступний період домогосподарствам, розташованим на території, зазначеній у пункті 2 цього пункту, здійснюється структурними підрозділами соціального захисту населення/органами Пенсійного фонду України відповідно до [правил порядку надання пільг](#); на житло, затверджене постановою Кабінету Міністрів України від 21 жовтня 1995 р. No 848 (ЗП України, 1996 р., No 2, ст. 76, Офіційний вісник України, 2019 р., No 69, ст. 2390), без

звернення громадян протягом двох місяців після відновлення роботи структурних підрозділів соціального захисту населення (не пізніше 30 листопада 2022 р.) / органів Пенсійного фонду України (станом на 1 грудня 2022 р.) та/або припинення чи скасування воєнного стану в Україні;

{пункт 5(2) із змінами, внесеними Постановою Ради Міністрів No [1041 від 16.09.2022](#)}

б) накопичення та виплата субсидій і пільг на оплату житлово-комунальних послуг, що здійснюються в порядку, встановленому постановою Кабінету Міністрів України від 7 березня 2022 року . [215](#) «Про особливості збору та виплати грошової допомоги, житлових надбавок та субсидій на період дії воєнного стану» (Офіційний вісник України, 2022 р., No 25, ст. 1302), у листопаді 2022 року та в наступні місяці опалювального сезону 2022/23 (крім жовтня 2022 року та квітня 2023 року) здійснюється в сумі житлової субсидії/допомоги, нарахованої у січні 2022 року.

{Пункт 2 доповнено пунктом 6 відповідно до Постанови [Ради Міністрів No 1041 від 16.9.2022](#)}

3. Національна соціальна служба, обласні та державні адміністрації міста Києва за участю місцевих автономних органів забезпечують інформаційно-роз'яснювальну роботу серед населення щодо особливостей надання житлових субсидій та субсидій в умовах воєнного стану.

Прем'єр-міністр України	Д. ШМИГАЛЬ
т. 37	